

интелектуалци, представители на прогресивната интелигенция, която черпи вдъхновение от старата историческа дружба. И те намират най-верния път към него — литературата. Така се и започва. Колкото и плахи да са тези спътници през периода между двете световни войни, те все пак проправят път към него. Истинско средство обаче за опознаване и сближение между българи и румъни литературата става едва след 1944 г. Победата на социалистическата революция гарантира тържеството на най-хуманните отношения между народите, стремежа им към сближение и взаимно опознаване по всички възможни пътища.

Настоящата статия си поставя за цел да проследи разпространението на новата българска литература в Румъния от зараждането ѝ (1762) до 1944 година. Ще разширим работата си с разглеждане и на онези статии и други материали, излезли в различни румънски вестници и списания, в които са изказани мисли върху българската литература. За по-голяма прегледност ще направим опит да проследим това разпространение по периоди.

Културните отношения между румъни и българи обхващат дълъг период от време. С оглед на икономическото, социал-политическото и културно развитие на двата народа през вековете, в културните отношения между тях биха могли да се набележат няколко периода.

Първият период обхваща времето от X до XVII век¹, когато културното влияние на българите върху румъните е било значително. Славянският (среднобългарският) език през този период е бил използван в румънското богослужение, а след основаване на румънските княжества (Влахия и Молдова през първата половина на XIV век) той става официален език на канцеларията и на културата, задържайки се до XVI век, когато постепенно бива заменен с румънски.

През този период биха могли да се разграничат два момента:

1. До падането на България под турско робство, когато българското влияние върху румънската книжнина е пряко и силно. Българите още от края на VII век имат своя организирана държава, която през IX и X век разширява много границите си, включвайки и земи на север от река Дунав². През тези векове българският народ постига голям културен разцвет, какъвто още не познават другите славянски народи³.

2. От падането под турско робство до XVII век, когато това влияние не е вече нито пряко и нито силно. Поради напълно изменените исторически условия културният живот в България е прекъснат почти напълно и книжовни школи с богата литературна дейност не съществуват. Влиянието сега се упражнява от ония книжовници, чийто брой е мъчно да се определи, които през турското нашествие емигрират в Румъния и тук заедно с румънски преписвачи из големите румънски манастири

¹ Вж. *Istoria României*, București, v. II, 1962, стр. 181 и 664.

² *Пак там*, v. II, стр. 181.

³ Д. Ф. МАРКОВ, И. М. ШЕПТУНОВ, *Очерки истории болгарской литературы XIX—XX веков*, М., 1959, стр. 5 (Введение).